

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Deák Ferencz-ut. 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyedévre . . . . . 1 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Melléklapja: „GÖMÖR-KISHONT T. E. VÁRMEGYE HIVATALOS ÉRTESÍTŐJE.”

A m. kir. postatakarékpénztárnál a 993. sz. cheque-számla tulajdonosa.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Kossuth-utca 19. szám a házban **R. Vozáry Gyula** tanárnál. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetés, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petisitor térfogata . . . . . 6 kr.
Bélyegdíj minden beiktatás után . . . . . 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala Rimaszombat Kossuth Lajos-utca 19. sz. a. házban, nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetés legezelszerűben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Vasárnapi munkaszünet.

Az 1891. évi XIII. t.-cz. e. hó 16-án lép életbe. Az első vasárnap, melyen e törvény értelmében a munkaszünet megkezdődik, e hó 19-én lesz. Nem tartjuk fölöslegesnek ez alkalommal közölni azon iparnemeket, melyeknek folytonos üzemben tartását a közönség igényei megkövetelik s melyek törvény előtt is kivételt képeznek.

1. A borbély-fodrász üzletek munkában lehetnek déli 12 óráig; azon túl csak magán-lakásokban, s nyilvános előadások alkalmával.

2. Fürdőüzletek.

3. Czukrászok s ezekhez hasonló üzletek.

4. Mészárosok s minden e nembe tartozó üzletek nyitva lehetnek d. e. 11-ig.

5. Vadkereskedők d. e. 11 óráig.

6. Kofák az üdülő vagy mulató helyeken.

7. Pékek déli 12 óráig; elárusítani azonban azon túl is.

8. Szófavizgyártók.

9. Szállodák, sör-, bor-, kávéházak.

10. Tej-, gyümölcs-, kenyérárusítók.

11. Természetes virágárulók.

12. Nyomdászok a halasztás nem tűrő munkákat (állami és hatósági nyomtatványok, színlapok, műsorok, gyászjelentések stb.) vasárnap is végezhetnek.

13. A gépipárnál a javítási munkálatok d. e. 10 óráig.

14. Kisiparosok javításokat eszközölhetnek d. e. 10 óráig.

15. Fűszer-, bor-, tea-, csemege- és lisztüzletek, szatócok d. e. 11 óráig.

16. Minden egyéb kereskedelmi, illetve el-

árusító üzletnél, ugyszintén a szolgálatközvetítő üzletknél d. e. 10 óráig.

17. Keresk., ipari és gyári alkalmazottak irodai munkája d. e. 10 óráig.

18. Az állami egyedárusággal foglalkozók, ha e mellett más cikkek elárusításával is foglalkoznak, a jelen törvény hatálya alatt állanak. (Csak a monopolum cikkeit árulhatják.)

19. Élelmi-szerek előállítása és szállítása már a szünnapokra következő napon éjjeli 1 óraker megkezdhető.

20. Országos vásárok alkalmával jelen törvény nem alkalmazandó; vasárnapra eső hetivásárokon csak d. e. 10 óráig lehet árusítani.

A közforgalom, hadászat vagy más közérdek megköveteli a folytonos üzemben tartást a vasutnál, hajózásnál, postánál és táviradnál. — továbbá a hadászati szempontból szükséges építkezéseknél, felszereléseknél és szállításnál. Arvizeknél vagy más elemi csapások ellen való védelmi munkálatoknál vagy a közlekedés és közbiztonság érdekében szükséges munkálatoknál szabad dolgozni. Megengedi a törvény a vasárnapi munkát az ünnepélyeknél (diszítés), a társas- és bérkocsisoknak, hordároknak, targoncásoknak és temetkezési vállalatoknak. — Ipari munkát végezhetnek azon önálló iparosok is, kik maguk (segédek, tanonczaik, stb. igénybevétele nélkül) lakásaikon dolgoznak. Azon iparnemeknél, melyeknél a vasárnapi munka meg van engedve, köteles az iparüző munkásainak felváltásáról gondoskodni, úgy hogy a munkások minden hóban egy teljes, vagy minden két hétben egy fél vasárnapon munkaszünetet élvezzenek.

Szegény gyermekek.

A szünidei gyermek-telep ezimű cikkemben azon reményt fejeztem ki, hogy nálunk is fog sikerülni idővel a görvélyes gyermekeket Fiuméba, vagy annak vidékére kitelepíteni. De egyelőre egyletünk ezt nem teheti, még azon óhajnak sem tehet eleget, hogy minden jelentkező szegény gyermeket a hegyes-erdős friss levegő élvezetében részesítse, ámbár ez idén több gyermeket vett fel, mind eddig. 300 gyermeket kitelepít, még pedig 120 leányt és 180 fiút, de még hányat kénytelen volt visszautasítani pénzbeli hiány miatt! S mind a mellett még 7000 frtra szüksége lévén, hogy az elvállalt kötelezettségnek eleget tegyen. De reméli, hogy a felebaráti szereteten alapuló egylete a jótékony közönség nemes szándékában pénzbeli támogatásával cserben nem hagyja.

A tapasztalás azt bizonyítja, hogy a görvélyes gyermekekre inkább a tengeri fürdő és annak levegője hat gyógyítólag elcsigázott testük, illetőleg egészségük helyreállítására. Az olaszok, a bécsiek meg a németországiak ezt már régen belátták, azért szegény iskolás gyermekeiket nemcsak hegyes vidékre viszik, hanem a görvélyeseket a tengerpartra kitelepítik. A németországi „gyermekgyógyító egyesület a német tengerparton” nagyszerű palotákat épített ezen célra, melyeknek összes építkezése és berendezése 550.000 márkába került, melyhez a boldogult I. Vilmos német császár 250.000 és egy külföldön lakó német 100.000 márkával hozzájárult, sorsjáték és bő adakozás által nemzeti intézményé alakult, a hol nemcsak nyáron hanem még télen is találunk a szegény szülők gyermekei apo-

T A R C Z A.**Kárpátalji vadászatok. *)**

Írta: Hanvay Zoltán.

„A rendes vadásztársaság következő urakból állott: az országosan tisztelt „az egy öreg vadász” gróf Forgács Sándor, ki 74 éve daczára mindig vígan ugrott ki a Vollbadból, hol rendszeren „ha férfi lelket egy hölgyre feltevé” volt kedvencz dala a kürtszóra, a házi ur: Szakmáry Donát, 12 éves fiával, Adorjannal — gróf Keglevich Gábor, kedves kis fiával, Miczival, kinek, ámbár nem mosolygott reá Dianna kegye, ez soha vadászhevélt le nem hangolta, — gróf Zichy Géza — az én kedves cousinom s komám: Bornemisza István (a „Vadász-lap” elnémet Balogvölgyi-je) — kit mindig lőtávolon kerülgetett a bak s majd legázolta a suta, mi azonban áldott kedélyt soha meg nem zavarta — Dálnoky Lajos főispáni titkár, kinek ez idén görbe volt a serétje — Kessenheimer honvédfőhadnagy, e derék vadászczimborá, ki, midőn egy opulens vadászbédnél gyanu támadt, hogy egy bak meg van puskázva, azonnal kész volt velem az utánkeresésre indulni — a háziur derék honvédfőhadnagy fia: Gyuri, kinek mindnyájunk feletti nagy előnye, hogy minden lépése nekünk háromba került, a menguszfalvi derék evang. tanító s földim: Danis János s Dobsa József. Egyszer volt szerencsénk Bujanovich nyugalm, altábornagyhoz s látva ez ifju aggot s benne a vadászok prototyp példányát: fájdalmasan észleltem, mily másként termettek az öreg urak, mint mi s méginkább az újabb nemzedék, s Csáky Kálmán gróf honvédezredeshez. Ugy hiszem: derék cohors!

Az eredmény nem volt valami nagy. Két bakot Keglevich Gábor, három magam, egyet Johann, e hűséges peczér hozott terítékre, és egy vademse, melyet Dobsa ur lőtt lesben. Ha az urak nem lőnek oly virtuositással lyukakat a levegőbe, esnie kellett volna 13 baknak s négy vaddisznónak. De hiában! régi vadászczimborám, Hámos József jól mondja: „Igen nagy ám Európa a vad körül.” Egyik dísnót Szakmáry György erősen keresztüllőtte; de intésem daczára ifju tüzzel azonnal üldözvén — elveszett az esős időben. Eshetett volna még egy maczkó; de erről alább.

Habár a szaporodás özeiben örvendetes; nem épen mondható ez fejlettségükre s így némileg még sem maradt a szigorú tél nyom nélkül. A Kárpátokban jellegze-

tes gyöngyös felrakodás az idén szerfelett gyöngye. Sajátosság az előtt, ki mindent megfigyel, a táplálkozás minőségének befolyása az agancesképződésre. Négy aganes jutott gyűjteményembe. Három a magamé, egyik Keglevich gróf ajándéka. Ez s az én utolsó bakom legalább három éves hatosok. A más kettő villás. Testre mind középszerű. Nagy volt azonban az eltérés az aganes kvalitásában. A gróf hatosa s az enyém a Pieszek, illetve a Klimböl való, mely erdőrezek aljtalaja homokkó s aganesuk nyulánk, vékony, sima. Egyik villásom a Panuskove Delkóból való, melynek aljtalaja dolomit; a másik a Szalkából, mely mészko s ez aganesok sokkal erősebbek voltak, mint a hatosok s szépen gyöngyözöttek. A Szalkai gyöngyöl imitt-amott valódi fogak voltak. Ime a talaj befolyása a rajta nőtt tápnövény által a esontképződésre.

Ismét meggyőződtem arról, hogy a vadászaton nines nagyobb átok, mint a vadászok örökös mozgékonyága, másrésről a tulságos óvatosság a fedezet keresésében. Az elsőre szép volt látni Dobsa urat, midőn a Klimben a kutya hajtásának irányja szerint futkosott egyik helyről a másikra s a vad azután mindig ott váltott át, hol ő helyét elhagyta. Ezen ur ugy látszik a vaddisznóvadásztól vesz példát, hol csakugyan oda kell futni, hol az ebek a vadat megállapították. A tulságos fedezet akadályoz a kilátásban olykor, a lövésnél pedig tíz eset közül nyolekszor ki kell ugrani vagy legalább lépni, hogy a fedezet ne akadályozzon a lövésben. Az oly fedezet, mely az embert szívtájáig fedezi, helyes; de én minden másfélét elvből kerülök. Rendesen tisztáson ilök tőken, vagy vadász-székemen, hol szabadon látok és mozogok s mégis a legtöbb bak rám jött lövésre, a suták pedig majd megettek. Perce mozdulatlanul kell ülni, a fegyvert pedig a szükséges pillanatig ugy tartani, hogy ne villogjon. Szükségesnek tartom azonban a szemnek féljg való bezárását, mert semmi sem árulóbb, mint ép a szem csillogása. Probatum est. Más vadnál, mint p. o. a vaddisznónál sines ez másként természetesen itt rendkívül kell ügyelni a szelirányra.

Arról is meggyőződtem, hogy csakugyan nines fény árny nélkül. A mily hibátlanul lőttem a reám jött bakokat, ép oly gyalázatosan hibáztam egy óriási köszáli sast, mely ölon tuli röpszelességével — midőn az e nyáron oly nehezen nélkülözött meletet a földre ezigánymódra leheverve élvezem egy meddő hajtásban — alig negyven lépésre uszott felettem a lében. Midőn második esövem is eredménytelenül sült, nagyot rikkantott s láttam, midőn kiérdemlett honoráriumomat visítkártájában lepotytyantotta. Megérdemelt büntetésemül ezennel magam publicáloq szegyenemet.

Nem hiányzottak a többé-kevésbé boszantó intermezzók sem. Háziurunk a Babában egy erős bakot három lábom küldött el s el is vezett. Különben ez a hely valóságos nomen et omen. Három év előtt egy hajtásban három bakunk vezett el. Az egyiket, egy colossális bakot, én lőttem, azonban látva, hogy — habár felbukott — a seb nem halálos — nem akarván szétrocsolni — hozzá léptem, hogy letarkózzam. Epen aganesát akarom megfogni, midőn az alattam álló Illés min. tanácsos gratulál. En megfordulva, megemelem kalapomat; addig bakom fel- és beugrik a sűrűbe s a köves talajon örökre elvész. Meg is fogadtam ekkor, hogy jövőre előre végzem köteleességem s csak azután leszek udvarias. Utána való évben Engel József urat állítottam az Illés ur helyére. Kérdem a jó öreg bácsit: mire töltött? Nyulserétre, volt a válasz. Hiba, mondom, — itt dísznó is megakad. Hajtás közben lövést hallok s látom, hogy Engel bácsi felől ugyanesak nyargal egy suta. Megtenyegtettem az öreg urat; de ő csak esóválja a fejét. Hozza érve, kérdem: hát már sutára is lövünk? Az öreg ur azt mondja: „ő nem sutára, de vaddisznóra lőtt” s mutatja a helyet tíz lépésre ép egy sűrű kiugrásnál. A peczér oda érven a kutyaikkal, kerestetni akarunk; de ezek, megérezvén a dísznó szagot, — nem rég frizirozván meg őket egy kan — világul mennek. Magunk is hiában kerestünk egy ideig, se vér, se nyom. Két hét múlva ugyanoda mentünk. A helyhez közeledve, nagy büzt érzünk, s ime ama kis sűrűben, hol nem kereskedtünk, ott van a már rohadt nagy kocza. Hiában baba tótul annyit, mint vén banya, s ez igazán soha sem hoz szerencsét.

A Kovacsóva két oldalát állotta el a társaság. A Panuskove Dolke felőli meredeken állott az öreg vadász, Bornemisza István s én. Boreas ur rossz humorjában volt s két óráig egy kutyahangot sem hallva, lefelé indultam. Az én kedves komám már messziről kiáltott, hogy egy óriás medvét látott a gróf mellett alig huszonöt lépésre átváltani. Azonban az én kedves bátyám szerencsésen Morpheus karjában szendergett. Csoda-e ez egy 80 év felé járó öreg urnál? Gonosz nyelvek ugyan azt mondják, hogy nem aludt, de a völgyben szénát gyűjtő tót nymphákban gyönyörködött. Honny soít, qui mal y pense! De az bizonyos, hogy a 150 lépés széles tisztáson a nyugvó öreg ur mellett a Kovacsóvából a Panuskove Dolkéba az orvos bárosy talpán át czammogott. Cousinom a völgy hajlása miatt már csak akkor látta meg, midőn a gróf irányában volt, de különben is 150 lépésről hiába lőtt volna futóval, a gróf veszélyeztetése nélkül pedig máskép sem lehetett volna. Az állítólag 300 kilós med-

*) Mutatvány szerzőnek mult számunkban ismertett „Sport-szilánkok” ezimű könyvéből.

lást, gyógykezelést és legtöbb esetben egészséget is. Norderny német sziget azon hely, hol ezen szegény görvélyes gyermekek ápoltnak. Hiszszük, hogy nálunk is idővel oda kerül a dolog, mi is majd kitelepítjük az ilyen szegényeket a mi tengerpartunkra, és ha talán nem is palotákat, de egyszerű szerény házat, vagy házakat építünk a görvélyesek számára ott, — ha valamilyen Maecenas támad közöttünk.

Nálunk az ilyen dolgok nagyon lassan haladnak. Míg Németországban minden nagy és nagyobb városban szünidei gyermek-telep egyesületek alakultak, addig nálunk, legalább tudtommal, csak egyetlenegy ilyenféle egyesületünk van Budapesten. Azért bennünket buzdítani, lelkesíteni és megint csak buzdítani kell, nem azon értelemben, mintha nekünk nem volna a felebaráti szereteten alapuló intézmények iránt semmi érzékünk, sőt ellenkezőleg: nekünk ez tán több van, mint más nemzetnek, mert mi tudvaleg még bőkezűbbek vagyunk ilyen dolgok iránt, — de nálunk a propaganda, a buzdítás hiányzik. S ha egyszer-kétszer fel is szólalnak az újságok ez ügyben, ez még nem elég, nekünk épen meg kell mutatni polgártársainknak: nézzétek mennyit tesz a külföld e téren, tegyünk mi is annyit, mi se maradjunk hátra! stb.

Míg Berlin legújabbán a városi előírásaita „A gyermekgyógyító egyesület a német tengerparton” című egyesület javára 8000 márkát felvett s ezt az összeget az egyesületnek évenként megadni ígérte, addig Budapest, nem tudom mennyit adott a „Szünidei gyermek-telep egyesületnek”, de bizonyára nem kötötte le magát ily összeggel a nevezett egyesület iránt. No, de nem akarunk pessimiszták lenni s szilárdan hiszszük, hogy nálunk is fognak találkozni olyanok, kik majd bőkezű adományaikkal egyesületet azon helyzetbe hozzák, hogy az is többet tehet, mint eddig tett.

De vannak ezeknél még százalomraméltóbb gyermekek, a kiktől még eddig nagyon kevés van gondoskodva, kik csak a családnak hagyatnak s társadalmunk vajmi keveset gondol velük: ezek a hülyék. Pedig a hülye is valamire képes, ha nem is szellemi, de anyagi munkára. Ezeknek egy nagy részét lehetne hasznos, munkás emberré képezni, ha volna erre való nevelő intézetünk. Ezen szerencsétlenek nagyobb számban inkább az alpesi vidéken találhatunk, mint sem nálunk, de azért nálunk is megvannak. Németországnak van 50,000 hülyéje, de van 41 hülyeintézet is, melyekben jelenleg 6000 ilyen szegény neveltek hasznos, munkás társadalmi tagok. Hát nálunk nincsenek ilyen intézetek? Tudtommal van Budapesten a Frim-féle, egy magán hülye-intézet s talán több nincs! Pedig nálunk is vannak ilyen szerencsétlenek. Ezeket elküldik a szülők egyszerűen az iskolába, ott ülnek, korlátolt eszköz-

nél fogva egyenlípést nem tarthatnak a többi tanítványokkal. A tanítótl nem követelhetjük, hogy ő külön foglalkozzék ilyen szerencsétlenekkel a többiek rovására. Ezt nem teheti, ilyeneket külön intézetbe kell elhelyezni. Ha a hülyék felnőttek, a szülők vagy hozzátartozói magukra hagyják, türelmük és értelmük nem lévén velük bajlódni, ezek többnyire elveszett emberek a társadalomra nézve, pedig ezeknek egy nagy részét lehetne, kellő oktatás mellett, a társadalom hasznos tagjaivá kiképezni.

Ne várjunk mindent a kormánytól, más országokban ilyen intézetek többnyire magán uton alakulnak. Kormányuknak elég gondja és dolga van a nép-, közép és szakiskolák felállításával és ezeknek tökéletesbítésével s jövőre valószínűleg erre is kifog terjedni gondja. De a társadalomnak kellene e tekintetben legtöbbet tennie, mert ezek a szerencsétlenek is bizonyos értelemben vérünkbeli való vér.

Egy ember ilyen nehézségekkel szemben nem sokat tehet, még a legjobb akarat mellett sem, de több erő egyesítve kellő kitartással és értelemmel, csodákat művelhet, ezt bizonyítják a külföldi egyesületeink.

Wiesinger Károly.

Levelezés.

* * * 1891. július hó.

Tekintetes szerkesztő ur! Több esztendeje annak, hogy a gömörmezei magyar közművelődési egyesület „balogvölgyi köre” megalakult, a mikor azon reményben voltunk, hogy nemesak a neve lesz meg, de tényleg sorakozni fog azon körök közé, melyek fennállásuk óta oly szép jelét adták életvalóságunknak, s eddig oly szép sikerrel működtek. Azonban fájdalommal kell konstatálnunk, hogy reményeinkben csalatkoztunk. A kör semmit sem tesz, mindig olyan állapotban van, mint volt kezdetben, mikor Vitéz Lajos pádári lelkes és Szabó Lajos akkor volt egyesületi titkár, az alakuló közgyűlést megtartották. A kör tagok száma és a vagyon keveset szaporodott, vagy az előbbi talán inkább fogyott, évek óta egyetlen egy ovodát a nagy Balogvölgyön nem létesített és fenn nem tart, egyetlen egy iskolát sem segélyezett, szegény tanulóknak könyveket vagy ösztöndíjakat nem osztott, magyar hazafias irányú olvasmányokat a nép közt nem terjesztett, utolsó gyűlés és pénztári számadás 2—3 éve hogy tartatott. Azt sem tudjuk azóta, hányadán vagyunk körtagok, vagyon és pénztár dolgában? Szóval ázsiai állapot, a leányzó már nemesak alszik, hanem — fájdalom — haldoklik vagy épen meg is halt.

Ezen állapotnak egyik oka, a melyik különben sok más helyütt is meg van, a nagy ázsiai közöny a magyar közművelődési egyesületek nemes intenzitói és törekvései iránt; az, hogy a balogvölgyi körben is az igazi hazafiság és magyarság igen sok embernél nagyon olesó és értéktelen portéká, a kik minden iránt érdeklődnek, csak a nemzeti ügyért lelkesedni, tenni és áldozni nem akarnak, mert egy gondolkoznak, hogy szeretem hazámat és nemzetemet, de nem teszek és nem áldozok semmit érte, hadd tegyen és áldozzon más, s mert azt mondják, né-melyek, hogy nem vagyunk tisztában az iránt, mit akarnak a magyar közművelődési egyesületek. — Hát én tisztában vagyok ezzel, mert egyebet sem akarnak, mint-

Álljon itt még egy pár sor a Riedl-féle Angstgeschrei-Blatterről. Sok sípot próbáltam. Ügytelenségem miatt-e vagy mi okon? egyvel sem sikerült. Végre meghoztattam ezt. Egy szombati napon tavaly kimentem a fűrdő melletti Losziba. Egy szép helyen, kiszurva kótámat, elkezdem fújni. S alig szolt a síp, gyanus lopakodó esoszogást hallok — s kibukkan — egy ráncos képű tót anyóka, ki ott száraz galyat szedve, e szokatlan hang után indult kíváncsiságból. Én persze összepakolva mentem haza.

Másnap a fűrdőközönség misére ment, hol nekem — eretneknek — nem volt mit keresnem. Mentem tehát át a falun a Kovacsóvába. De a falu végén találkozom a teljes ornátusban már a miséről jövő igen kedves Frank piarista atyjával. No, gondolám, lesz most meleg. Azonban a páter megfenyegette mondja: „Ne féljen, nem a pap jön, csak Frank.” Ily könnyen szabadulva mentem tovább a természet nagy dómjába, a fenyvesre, mert reám legalább ez mindig ezt a benyomást teszi. De azért, ha nem is zúdult reám a jó Frank átka — szerencsém nem volt. A Kovacsóvában megfúvom sípomat. „Czupp-czupp” — hallok s hátam mögött 40 lépésnyire a tisztában megáll — egy suta. Atmegyek a Babába, ismét suta ugrik. Kedvetlenül esapom puskámat vállamra s megyek haza. Délután mondom Havas Imre barátomnak: „menjünk a Losziba bakot esalni.”

„Tedd bolonddá a kit akarsz, nem ér az semmit, nem megyek.”

„Dehogyan nem ér, jer legalább kedvemért.”

„Azért már a pokolba is” — s elindultunk.

Egy szép, alkalmas helyen elhelyezkedünk háttal egymáshoz. En felszúrom kótámat s sípolok. Alig fúvom, szolt Imre: „Hagyj föl vele, már látom a bakot, jön.” En elég ügyetlen vagyok felhagyni, s ime a bak azonnal lezövekelve megáll. Imre a 140 lépésre álló bakra rál s daczára jó lövési képességének, elhibázza.

„Menjünk utána” — mondá.

„Hová gondolsz? En igazán nem tudom, mit vélek azon miniszterrel, ki téged kir. ügyésznek tett?”

„No barátom csak menjünk, jön az szásszor is, már most én mondom e veszett számszámra.”

Elindulunk tehát. Mintegy ezer lépésre helyett foglalunk. Most én arra, merre a bak ment, kérdezve Imrét: „De hát hogy ösmered meg, hogy ugyanazon bak volt-e?”

„Lehetetlen a tévedés, oly nyomorult Schneider volt.”

En elég ügyetlenül beállók egy borókabokorba, mely nálam magasabb volt. Imre kíváncsian hátrafordítja fejét. Sípolni kezdék. S alig fúvok belé, Imre félhangon oda szolt: „Lőjj, előtéd áll.”

hogy a hazának minden polgára értse, beszélje az állam nyelvét, hazafiasan érezzen és gondolkozzék, s a nép ne legyen buta és tudatlan. Ez pedig úgy hiszem, mindnyájunk közös érdeke.

Másik oka az a téves felfogás, hogy a magyar ajku népnek, mely a Balogvölgyön a tóttal közeli és jó szomszéd, nines szüksége magyar közművelődési egyesületek, hogy ezek csak a tóttoknak valók, csak azok magyarosítása szükséges, csinálják hát a tót, nevezetesen a lutheránus tót községek papjai és tanítói, mintha bizony épen a magyar ajkuaknak nem állana leginkább érdekében, hogy Magyarország nyelvben és szellemben erős legyen. Talán innét van, hogy ha kevés lutheránus pap és tanító is tagja a megyei magyar közművelődési egyesületnek és körnek, még kevesebbet látunk a ref. vagy róm. kath. s más vallású honpolgárok közül az egyesület és kör tagjai közt.

A harmadik és egyik főbb oka az, hogy a kör elnöksége nem hívja rendszeresen össze a választmányi- és közgyűléseket, mint említve volt, gyűlés és pénztári számadás 2—3 év óta nem tartatott, a tagoknak nines alkalom mozgásra és tevékenységre.

Egy ízben volt már e b. lapban szó a balogvölgyi kör mély álmáról és téltenségről, volt buzdítás és serkentés, de biz az szépen elhangzott. Akkor azt véltük, hogy a leányzó még csak alszik, de most már azt tapasztaljuk, hogy haldoklóban van s nehéz dolog őt életben megtartani. Ezt már nem is próbáljuk meg ez alkalommal, csak a kör pénztárnokát Zimann Ede perjesei tanító urat kérjük, hogy miután a kör tagjainak nines alkalom gyűlésben a pénztár állásáról, a vagyon állapáról, esetleg a legutóbbi számadásokról óta tett bevételek és kiadásokról vagy a pénzkészletről meggyőződni, legyen szives e becses lapban nyilvánosan elszámolni, a mely számadásnak a tek. szerkesztőség, úgy hiszem, szivesen ad helyet, ha e végett megkeresték. A központnak pedig becses figyelmébe ajánljuk, hogy a balogvölgyi kör inkább más körhöz esatoltassék, semmint folytonos téltenségre legyen kárhozthatva és — csak a nevével viselve.

Egyébként várjuk a megyei egyesület elhatározását: megmarad-e ezután is úgy mint eddig, vagy pedig a felső magyarországi magyar közművelődési egyesületbe olvad, a mire felhiva volt. — Nézetem szerint be kellene ovdadnia, mert igen sokat jelentenek e szavak: „viribus unitis.” Egy megyei magy. közm. egyes. tag.

Feled, 1891. július 10.

Tisztelt Szerkesztő ur! A midőn pár szónak közlésére felkérem, nem a hírlapokban való polemizálás ördöge szolal meg bennem, hanem miután f. hó 9-én megjelent becses lapjának „Levél a szerkesztőhöz” című cikkében nevémet kinyomtatva láttam, a kénytelenség készlet arra

Azon t. fűrdő vendégnek ki a fenti című cikkben az utak elhanyagolt állapotáról szolt, tökéletesen igazat adok akkor, a midőn azok rossziaságától megborzdalva, öszsz-tett kezeit az illetékes hatóságok felé emelve, kéri azokat, akadályozzák meg, hogy az ép kézlábbal fűrdőbe érkezett vendégek ne kerüljenek törött lábbal mankón haza a fűrdő idény végén.

De hát azt tartja a példabeszéd: „Segíts magadon akkor az isten is megsegít,” s hogy ezen példabeszédre hivatkozom, arra a t. fűrdővendég cikkének következő részlete készlet: „az itteni birtokosság és fűrdőigazgatóság ugyanis mindent elkövet az utak rendezése körül és hajlandó volna az utakat közös erővel a falu népével együtt véglegesen szabályozni”; el kell valóban ösmernem, hogy a t. fűrdővendégnek ezen kiirt mondata nagyon szépen van fogalmazva, de szabad legyen annak megczáfolására csak azt kijelentem, hogy mióta én 1 1/2 éve a járás főszolgabírája vagyok, hivatalomhoz a fűrdőbirt-

„Nem látom, mondám, s nem mozdulhatok, löj te.”

„En nem — a te oldaladon van.” Erre megharagszom — kihajlom a bokrból. Erre a bakom visszazökik s én szerencsésen elhibázom. Imre váltig állítja, hogy ugyanazon bak volt s én nem kétlem.

Körülbelül itt van a pendantja az idénről. Ugyan csak a Losziba menten esalogatni. Nem akar jönni semmi. Megkísérlem negyedszer. S ime örült vágatással jön a bak s tölem tíz lépésre megállt. Constatálom kellett előbb, bak-e? s ezután fegyveremet felkapom; de a bak már a esaliban van s én esulm elhibázom. Semmi, gondolám, enyém lesz te még. Egy hét mulva ismét kimegyek reá. Gondolva, hogy három patron egy bakra minden körülmény között elég, — elindulok. A Loszi ritkás fenyves s nyírjes, egyszermind pedig kaszáló. A tót atyafiak már kaszáltak; vissza akartam térni, de ellenállhatlan vágy hajtott előre. Egy aránylag esüdes helyen sípolok. S ime jön egy szép sas. Rálövök, de csak második esüvem sikeres. A megmaradt egyetlen patronnal megyek tovább azon hely felé, hol egy hét etött utilaput adtam bakom lába alá. S alig fujom, midőn a esalít tisztása között mintegy 150 lépésre látok egy sutát s bakot lopakodni a menguszfalvi vetések felé. Lóni annyira nem lehetén, megfordulok s ismét sípolok. Rövid időre lötávra látom a sutát s utat átsurranni. Nyomban utána a bak. Kirnerem dördül, a sutát látom elvágatni; de a sfrú miatt lövésem eredményéről bizonytalan vagyok. Hallgatózom. Semmi nesz. Fekszik, gondolám, s előre megyek. S ime! bakom ott áll mozdulatlanul. Ez engem confundál. Hol löhettem meg? Nézem, nem reszket-e, talán gerinczét suroltam? Bakom mindig áll. En hozzá lépek s megfogom aganesát. Vizsgálom, sehol sem vérzik. Aganesa tövén azonban látom az erős contusiót. No — ez csak megszédült, s mindjárt itt hagy, mint Szent Pál az oláhokat. Igen, de fegyverem üres. Tarkózó kesem otthon, s zsebkesem sines nálam. Mit tegyek? No itt drága az idő. Óvatosan előlről megragadva aganesát, birkózunk — itt nines más vég mint — bármily mézáros munka legyen, — nyakesigolyáját kiesavarni. — Az izzadásig hosszú időn át folyt a fájdalmas küzdelem, mig elvégre is én lettem, de bizony ruházatom árán, a győztes. A bak minden kétséget kizárólag az egy hét előtt hibázott volt.

Danis barátunkkal néha egy nap hármat is esáltunk; de bizony egy sem jött lövésre. A esalsipnál bizonyos, hogy a hol nem ugrik a bak, vagy nines, vagy a vadász ügyetlenül fujja. Van azonban egy veszedelmes oldala is, hogy bak, suta s gida egyaránt ugrik reá, s így csak tisztességes vadász kezébe való.”

vét azután egy sunyavai tót paraszt lötte meg. Hejh! az a Morphens vagy Amor de gyakran megréfrálja a vadászt!

Ugyanezen helyen állott négy nappal később Keglevich. Egy bakot Dálnoky Lajos s egy vadkant a háziur már szerencsésen eldupláztak. Bornemisza s én állottunk feljebb. Egyszerre esaholás a Kovacsóvából, de a Panuskove Délkében is, tehát elől-hátul. Dianka üresen átesahol a Kovacsóvából. Keglevich a Panuskova Dolkéra ügyel, s oh comieum! a Dianka nyomán jön egy őz. Erre az megugrik, el a gróf mellett, s ő — persze csak 20 lépésnyit téren — elhibázza a gyönyörű bakot. De annál szebben reparálta pár nap mulva a esorbát egy gyönyörű golyós lövéssel. En még e hajtásban löttém egy bakot. Ha nem hibázok az egyetlen hajtásban, esnie kellett volna 3 baknak s egy vadkannak.

Utolsó napon sajátóságos körülmények között ejtettem el egy bakot. Özbakot lóni oly közönséges dolog, hogy leírását csak az mentheti, hogy valóban váratlanul történt az. Reggeli nyoleztől eredménytelenül szolt a esaholás a Csernában. Lehangolva jöttünk össze: Donát bátyánk, Adorján fia, Dobsa s én. En kijelentem, hogy ma bak nélkül nem megyek haza. Tizenegy óra lévén, s így ebéd ideje közeledvén: Donát ur nagyon elkedvetlenedett. En azonban megnyugtattam, s kérve: kocsizzék haza s pótolja 110 kilójának elvesztett súlyát. En a két fiuval megcsinálom a haditervet. Azonban a sors ellenünk van. Hiában próbálkoztunk a Goresóvával, Schwimberggel. A vadat elnyelte ma a föld. No de hátra van még a Klim, hol Keglevich-esel két hét előtt 12 özet számoltunk meg. De hogy álljuk el a 150 holdas vágást? Ejh! semmi; bizzuk a sorsra. Elállunk, s Johann alig boesátja ki a borzas taeszkókat; azonnal vígan szol a zene s én látok egy derék özet, azonban a távolság miatt nemét nem bírom kivenni. Az őz megfordul s egyenesen a lábás Pieszneknek tart. Adieu, gondolám. De nem, az őz fordul s jön nekem egy rakottýáson által. Végre kiszökik 25 lépésre — egy nagy suta. En salutálva neki, — nézem órámat — hat óra. Fegyveremet s esököpenyemet vállamra vetve s vadászbotomra támaszkodva indulok lefelé. De a természet követeli jogait. A gyönyörű zamóczának nem bírok ellentállni, markostól szedem, s ekkor hátam megett a sunyavai lábásból gyanus czuppanást hallok. Oda nézve, egy özet látok, mely tölem megriadva, kerekét old. Köpenyegét le, botot elvetve, a fegyvert felrántva, már csak Anschlagban látom meg hogy bak. — A fegyver durran s a derék bak holtan terül el a lejtőn. Szerelmi mámorra vagy a legelő hajtotta-e halálába? Szavamat beváltva, kilence óraor érem a derék bakkal a fűrdőbe. 11 órai tározózárok érdemteltem Diánna kegyét.

összességén ezen ügyre vonatkozó kérvénye sohasem érkezett, már pedig a közigazgatásnál kérvény illetve panasz nélkül privát jellegű ügy nem tárgyalható.

Alólírott, mint ki különben teljesen meg vagyok győződve a eszi fürdő jótékony gyógyhatásáról, s mint ki a t. fürdővendég azon idézései „Sok kincs rejlik itt a föld mélyében”, szintén teljesen osztom, csak azt tanácsolhatom a fürdőbirtokosoknak, hogy az 1890. évi I. t. cz. 45. §-át olvassák át, a szerint cselekedjenek s én a magam részéről biztosítom őket a legerélyesebb és leggyorsabb eljárásról a fürdő érdekében, a miről különben azt hiszem a már eddig tapasztaltak után sem kételkedhetnek személyemet illetőleg, s ezt ha megteszik, bizony hiszem, hogy „a kik mankón jönnek eszibe, a nélkül fognak elmenni,” de ott mankóra semmi esetre nem kerülnek.
Draskóczy, főszolgabíró.

Nyílt válasz.

Méltóságos Kubinyi Rudolf es. és kir. kamarás urnak, Hevesvármegye nyug. főispánjának.

Méltóságod szíves volt hozzám június hó 4-én egy magán levelet intézni, mely levélre legjobb szándékom daczára ez ideig, részint számos hivatalos elfoglaltságom, de leginkább azóta családomban előfordult szomorú gyász eset miatt nem válaszolhattam.

Méltóságod jónak látta be nem várni fentjelölt akadályok miatt késétt válaszomat és nyílt téren intézet újabb kérdést hozzám, a „Gömör-Kishont” 1891. július 9-iki számában, nyílt téren kell válaszolnom most már nekem is.

Székfoglaló beszédem alkalmával mint Gömör-Kishontvármegye alkotmányos főispánja, kötelességemnek tartottam, megemlékezni valamennyi hasonló elődömről, hogy azonban ezek közül csak három nevet neveztem meg, azért senkinek beszámolni nem tartozom.

Méltóságod személye iránt sem megbántást, sem sértést elkövetni szándékom nem lehetett, de nem is volt — ezt bebizonyítottam akkor, midőn a zivatar által megsemmisült- és a rimaszombati kaszinóban újból rögtönzött ebédemen, Méltóságod jelenlétére értesülve, ámbár az előtt ez életben, soha szerencsém nem volt találkozhatni, azonnal fölkerestem és a legszívélyesebben üdvözölve, örömemnek adtam kifejezést jelenléte fölött.

Ezek azok, melyeket Méltóságod levelére válaszolni szerencsém van, mely válaszom után maradok kiváló tiszteletem nyilvánításával

Berzétén, 1891. július 12-én.

Hámos László,

Gömör-Kishont t. e. vármegye főispánja.

A tót röpirat szerzője.

E cím alatt lapunk 27. számában a „L. és V.” nyomán azon gyanúnak adtuk kifejezést, hogy a több ízben jelzett röpirat szerzője Bodiczki Mihály pongyeloki lelkész volna, — erre vonatkozólag a következő értesítést vettük:

Tekintetes Szerkesztő ur! Mintán becses lapja hasábjain azon gyanu, hogy a „Čo sa robí v cirkvi evanjelickéj dla augsb. vyznania v Uhorsku?” bazar- és egyházellenes röpirat „Milovník Boží” szerzői álnév alatt Bodiczky Mihály pongyeloki ev. lelkész rejtőzik, — ismételve felmerült, és a gyanúsított öngazolásával nem élt: ennél fogva alólírottak, mint illetékes egyházi hatóság, úgy a közérdek, valamint a nyilvánosan megtámadott lelkészi becsület szempontjából, tekintettel e röpirat tárgyában f. é. május 5-én kiadott körlevelünkre is, törvényes kötelességünknek ismertük, hogy a gyanúsított lelkészt, a törvényben megszabott elővizsgálatképen öngazolásra felhívjuk.

A kérdőre vont első nyilatkozatában azon tényre hivatkozott, hogy a röpirat könyvnyomdájánál a „Milovník Boží” álnevet fedező szerzői névül nem a gyanúsított van bejelentve.

Minthogy azonban e hivatkozást a kérdés utógondolat nélküli tisztázására s a további gyanúsítás megállítására alkalmatlannak találtuk: azért a gyanúsítotthoz ujjolag azon egyenes, semmiféle kitérést nem tűrő kérdést tettük fel: ő-e a jelzett röpirat írója, értelmi szerzője? Mire ő határozott nemmel felelt.

Mivel pedig a nyilvános gyanún kívül más bizonyíték fel nem hozott, sem az elővizsgálat során előtünk fel nem merült: ennek folytán a gyanúsított határozott és meg nem czáfolható tagadásával szemben, a további eljárást meg kellett szüntetnünk.

Mert a kérdés felvetése és a gyanúsítás a nyilvánosság előtt történt, s így a nyilvánosság előtt kell tisztáztatnia: ez ok arra indít, hogy ezen közleményünk szíves közzétételére, a gyanúsított egyén s vele a lelkészi állás megtámadott közbecsülete érdekében, a tek. Szerkesztőség tisztelettel felkérjük

Kelt Rimaszombat, 1891. július 15.

A Kishont ev. esperesség elnöksége:

Kubinyi Aladár,
esp. felügyelő.

Glauf Pál,
főesperes.

Törvénytörési csarnok.

Július 22-én. — 1. Hivatali hatalommal való visszaéléssel vádolt Teleszky István és Viszlai Mihály elleni végtárgyalás. — 2. Lopással vádolt Broeman János elleni végtárgyalás. — 3. Lepással és sikkasztással vádolt Kovács András elleni végtárgyalás.

Július 23-án. — 1. Csalással vádolt Neuländer Sámuel és társa elleni végtárgyalás. — 2. Zsarolással vá-

dolt Altstock Ede elleni végtárgyalás. — 3. Lopással vádolt Karkusz János elleni végtárgyalás.

Értesítés és meghívás.

A „Gömörmegyei ált. tanító-egyesület” központi választmányja folyó évi aug. hó 3-án, d. e. 9 órakor Rimaszombat város községi iskolájának tantermében gyűlést tart, melyre a választmány m. tisztelt tagjait hivatalos tisztelettel meghívom.

A gyűlés tárgyai:

1. A járáskörök jegyzőkönyveinek felolvasása és tárgyalása.
2. Nagy Lajos egyleti tag indítványa.
3. A Putnok városában tartandó közgyűlés programjának összeállítása.
4. Folyó ügyek.
5. Indítványok.

Ezen gyűlésen soron kívül lesz megvitandó a „Magyarországi tanítók országos bizottsága” által kitért következő négy tétel:

I. A tanítók szolgálati viszonyainak szabályozása (tanítói pragmatika).

II. Tanítókat vizsgáló (illetve képesítő) országos bizottságok szervezése.

III. A tanítói nyugdíj-törvény reviziója.

IV. A közigazgatási törvény és a népoktatás.

Ezen négy tétel tárgyalását azért szükséges választmányilag elintézni, miután ezekre vonatkozó megállapodásainkat folyó évi aug. hó 10-éig okvetlenül be kell terjesztenünk a „Magyarországi tanítók orsz. bizottságához.”

A vitára előkészülve minden választmányi tag pontozatokat készítsen! — Kérem a t. választmányi tagokat, hogy ezen gyűlésen minél számosabban jelenjenek meg. Hivatalos tisztelettel
Rimaszombat, 1891. július 12-én.

Törköly József,

a „Gömörmegyei ált. tan. egyeslet” elnöke.

Helybeli hírek.

Köszönetnyilvánítás. A rimaszombati takarékpénztár a helybeli iparostanoncz iskolának összesen 110 frtot ajándékozott, miért is vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter az igazgatósághoz intézett leiratában „a népközel fontos érdekeinek igen jó szolgálatot tevő ezen nemes áldozatkészségért elismerő köszönetét” nyilvánította.

Perjésy László nagyrőzei tanár, ki a délvidéken és az Aldunán tesz tanulmányi utat, kinek ígértét bírjuk, hogy utazását lapunkban ismertetni fogja, Belgrádból írja, mennyire meglepte e város fekvése. A hatalmas Duna azon hegy tövében veszi fel a szép zöldeskékben játszó Szávát, melyen Belgrád fekszik, valóságos tenger veszi körül a hajdan erős Nándorfelévart, melynek falai most el vannak hanyagolva. A várból festői szép kilátás van az átellenes Zimonyra, annak hajdan erős várát, hol a hős Hunyadi meghalt, most csak egy kápolna jelzi. Maga Belgrád vára katonai laktanya, csak néhány beavatott tudja azt a helyet, hol Czilleit összevagdalták Hunyadi László barátai, a történeti emléket jelző táblát, gondosan elfalazták a mostani kö. intézői. Kegyelettel mutatják az ottani lakosok Dugonics vértanúsága színhelyét. Érdekes a királyi vár, Natalia egyszerű lakása, a parlament s híszük, hogy érdekelni fogja a közönséget, ha leíró alakban közölni fogja élményeit az utazó tanár, ki különben is rendes levelezünk.

Térzene. A szerda esteken tartani szokott térzene a jövő héttől kezdve nem a Főtéren, hanem a Széchenyi-kert nagy köröndjén fog megtartani.

Iskolai értesítő. A rimaszombati egy. prot. főgymnásium értesítőjét a letelt iskolai évről közli Bodor István igazgató. Bevezetésül Dr. Veres Samu tanár ismerteti a már életbe léptetett 1890. XXX.-ik törvényzikket a görög nyelvet helyettesítő tantárgyakra vonatkozólag tájékoztul a szülőknek és gyámoknak, kik gyermekeiket szeptemberben a gymnásium ötödik osztályába adják be. Ugy az ismertetést, mint a törvény szövegét ajánljuk az érdekeltek figyelmebe. A tanintézet mult évi történetét Bodor István igazgatónak évről évről beszéde foglalja magában, mely kiterjeszkedik a lefolyt évben foganatosított tantervre, a tanulók számára, vallására, nemzetiségére, egészségi viszonyaira stb. Beiratkozott összesen 263 tanuló még pedig ev. ref. 64, ág. ev. 93, róm. kath. 61, gör. kath. 1, irz. 44; magyar 171, tót 79, német 11. A tanulók azonban mindnyájan beszélnek a magyar nyelvet Számott ad az igazgató a tanintézet részére tett kegyadományokról is, melyeknek összege a lefolyt évben 2881 ft 76 krra rugott. Az értesítő többi fejezeteiben az igazgatóválasztmány, tanári kar, és tanuló ifjúság névsora, a bevezetett tananyag, szertárak, különböző ifjúsági egyesületek s iskolai pénztárak stb. adatai vannak feltüntetve.

Paraszt doktor. A hétfőn lefolyt országos vásár alkalmával történt, hogy egy fogfájásban szenvedő vásáros parasztkínjait nem bírván elviselni, jajveszékelnéi kezdett. Baja kitudódván, nyomban akadt vállalkozó az alkalmatlan fog kiemelésére egy hozzá hasonló paraszttudós személyében, ki a műtétet egy angol kules segítségével a nyílt útea során a legügyesebben azonnal elvégezte — 10 krajczárért.

Czifra história. A mult hét utóljára beállt egy cigány asszony egy uriházhoz, hol a házi kisasszonyt és a eselédleányt találta otthon. A cigány asszony, Ravaszli Sára, rögtön tisztában volt a helyzettel, s a szokott módon a kizsákmányoláshoz fogott. Kártyát vetett s azokból a bűvös alakokból azonnal kiolvasta a távolban titkon epedő szerelmet, a pénzes levelet, az irigy bosszualló s több ezekhez hasonló szívet faesáro históriát. De mutat a kártya három szomorú alakot is, kik rettenő módon nyugtalanokdának. Ezek halottak, s kettő közülök a kisasszonynak, egy pedig a eselédnek hallottja. A nyugtalanokdó halottakat nem tudja megnyugtanni más senki, csak ő, a cigány asszony, ki a tulvilági szellemekkel összeköttetésben van; hanem erre szükséges egy arany gyűrű, s egy öltözet ruha. A eselédnek ninesen csak ezüst gyűrűje. Nem tesz semmit; szegény ember halottját az ezüst is megnyugtatta. A kisasszony már jegyes, azért a gyűrűváltást nem akarja halottakkal eszközölni, hanem a helyett van egy feles arany gyűrűje. Ez is jó. Ravaszdi Sárát felöltöztették kásmir szoknyába, zefír derekba, ezüst és arany gyűrűvel, s evel a fondor

lelkületű kártyavetőnő elindult a halottakat megnyugtanni, igérvén, hogy esti 8 órára, vagy legfeljebb másnap reggel 6 órára visszajön a válasszal és ruhákkal. — A jóhiszemű leányok még most is várnák a választ, ha valahol Derenesény tájékán a esendőrség közbe nem lép vala, s le nem fűleli a ravasz esalonót. — A leányok elhatározták, hogy jövőre nem fogják ruhákkal és ékszerekkel megnyugtanni halottjaikat, mert kitént, hogy azok a tulvilági szellemek, kikkel Ravaszdi Sára összeköttetésben van, egy hatalmas oláh-czigány fosztogató banda, kik ehez hasonló czifra históriát már számtalanszor követhettek el, s azért hatóságainknak jó lesz őket figyelemmel kísérni.

Feitaláta magát. A hétfői rimaszombati országos vásáron egy rendőr esernyőlopáson érte a cigányasszonyt. Ez azzal mentegetődzött, hogy az egy hét előtti losonezi országos vásáron vette az esernyőt. „Hát akkor mért dugdosod a kendő alá?” faggatja a rendőr. „Hát azsért, kenyerem aláson, hogy meg ne ázsziak!”

Nyugtatóvány. A losonezi dalegyesület folyó hó 4-én tartott hangversenye 92 ft 88 krt jövedelmezett, mely összegből városunkban felállítandó Tompa-szobor javára 46 ft 44 kr. jutott. Midőn ez összeg átvételét s rendelkezése helyére való juttatását nyugtatóványozom, nem mulaszthatom el hálás köszönetemet nyilvánítani a losonezi dalegyesület t. tagjainak azon nemes tettükért, hogy a szent cél elérésére egyesületünket oly szépen támogatták.
Dr. Veres Samu, s. tan. Tompa-sz. e. elnök.

Kimutatás. A városunkban felállítandó Tompa-szobor alapjára a mai napig következő összegek vannak gyűmölcsözöleg elhelyezve:

1. A takarékpénztárban:
13137. sz. betétkönyvben . . 182 ft 72 kr.
12711. sz. betétkönyvben . . 339 ft 28 kr.
2. A gömörmegyei népbankban:
4916. sz. betétkönyvben . . 563 ft 56 kr.

Összesen . 1085 ft 56 kr.

Dr. Veres Samu,

a Sárosp. tan. Tompa-sz. e. elnöke.

Vármegyei ujdonságok.

6yászesetek. Folyó évi július hó 12-én hunyt el Egly Elek, a Cöburg hercegi uradalom erdőbírája Ratkó-Lehotán, életének 57-ik évében. Temetése 14-én volt az uradalmi tisztviselők mély részvéte mellett. — Ugyanezen 12-én hunyt el Köveesen özvegy Csornyus Emánuelné szül. De la Motte des Aulnois Isabella grófnő, Csornyus Andor es. és kir. kamarásnak és Somogy megye nyug. főispánjának édes anyja, életének 79-ik évében. Temetése szintén 14-én volt a esentvei család sirbaltban. Béke poraira.

Kerelem. Ladányi Béla munkatársunk tisztelettel kéri lanunk olvasóit, hogy „Gömörvármegye népköltészetéről” írt, de még eddig be nem fejezett tanulmányának bevezetéséhez segédkezet nyújtandók, legyenek szívesek a kezei között lévő elégtelen anyagot népköltészeti termékek (népdalok, balladák, románcok, mesék, jütekok, közmondások, stb.) gyűjtése s vele való közlése által szaporítani. Kissebb-nagyobb küldeményt egyaránt halás köszönettel fogad munkatársunk. (Székesfehérvár, kigyó-utca 11. sz.) s közvetít szerkesztőségünk.

Műkedvelői előadás lesz Feleden jótékony ezéla. Előadják a „Falurossza” című népsziművet a rimaszombati járás intelligenciájából összeállított műkedvelők. Az ügy élén ez uttal is Dráskóczy László főszolgabíró áll, kinek érdemeit már annyiszor volt szerencsénk e lap hasábjain konstatalni. Már e körülmény is biztosítja ugy az erkölcsi, mint az anyagi sikert. Az előadás e hó 26-án lesz.

Ragályos betegségek uralkodnak a tornallyai szolgabírószá községeiben. E tárgyban a megyei közigazgatási bizottság hétfői rendes havi ülésén Hevessy Bertalan bizottsági tag fel is szólalt, s az alispán figyelmét rendkívüli intézkedések szükségességére hívta fel, nevezetesen: hogy járási járvány kórház felállítása volna ezélszerű, hogy a himlő és egyéb ragályos betegök elkülöníthetők legyenek. Az alispán a megyei főorvossal együtt azonban megnyugtatólag nyilatkozott a járvány felől, mely a beérkezett jelentések s — értesülésünk szerint is — nem oly nagymérvű, hogy komoly aggodalomra adna okot.

Gömöriek regálejoga a képviselőházban. A mult szombati képviselőházi ülésben Hevessy Benedek orsz. képviselő interpellálta a pénzügyminisztert, kérdezvén őt, hogy van-e tudomása arról, hogy ugy az egész országban, mint Gömörvármegyeiben, különösen ebbe kebelezett Runya, Baracza, Oldallala, Alsó-Kálósa, Uzapanyt és még sok urbéres községek, a melyek részint 1/4, részint 1/2 évenként gyakorolták az italmérsi jogot: a törvény által meghatározott kártalanítástól estek, csak azért, mert a regálejövödelmeiket adóztatás alá be nem vallották, de be sem vallhatták, mert attól, a földesuri regálebérlő fizette az adót, a ki majdnem mindenütt a községek regálejogát is bérbe bírta? — Ha van tudomása, vagy tudomást fog szerezni magának, hajlandó-e a regálemegeváltastról szóló törvény ezen káros következményeit, a melyek a községeknek sem az állam méltóságával, sem a parlament, sem a kormány intenciójával meg nem egyező megkárosítást előidézték, a törvényes uton elhárítani? — Wékerle Sándor pénzügyminiszter válaszában előadja, hogy itt az 1888. 36. t. cz. végrehajtásáról van szó s ő akkor lenne kérdőre vonható, ha a törvény világos rendelkezése ellenére adnák kártalanítást. Azokra a községekre nézve is, mint a többire, újabb felülvizsgálat tárgyává teszi a kísérlet már előbb tett ígérete alapján. E vizsgálat most van folyamatban. De kijelenti, hogy a törvény rendelkezése ellenére a jövőben sem járhat el a kártalanítási összegek meghaladásánál. — Hevessy Benedek a miniszter válaszában azt a részét, hogy a vizsgálat tartását elrendelte, tudomásul veszi.

CSARNOK.

Innen-onnan.

Martinuzziól.

Tebát elnökölök.

Körülottem az a fialtság, a mely nem éppen büszkeséggel vallja magát az Úr kiválasztott népe utódjának.

Hogy miért nem büszkeséggel? Tessék megkérdezni Istóczy Győző urat.

Fölteszem a kérdést:

„Mily ezimen ohajtják az urak a multság megtartását?”

Óriási hangzavar a felelet rá, a melyből hallószerveimnek a megerőltetése mellett mégis sikerült a következőket kivennem:

Piknik . . . Zsidó multság . . . elite-bál . . . aristokraták multsága . . . urak bálja . . .

„Uraim esendőt kérek!”

Ez elnöki figyelmeztetésre a hangzavar még siketibb, úgy hogy az urakat egyenként vagyok kénytelen megszólítani.

„Schatchen Mór urat rendre utasítom!”

Mjnth csak falra hánytam a borsót.

„Achám Uttmár urat rendre utasítom!”

Még csak a fülét se mozdítja rá.

A zaj nőttön nő, a hangom meg fogyton fogy. Az elnöki cseng . . . akarom mondani az előttem álló sörös kriglit veszem a kezembe és mind fokozottabb erővel hozom érintkezésbe a márvány asztallal.

No hál Istennek! Végre mégis — eltörök a „krigli”, de nem török meg a „Krieg”-li.

Még egy utolsó kétségbeesett kísérletet teszek a esend helyreállítására. Leveszem a kalapomat.

Ugyan ne tessék olyan nagy szemeket meresztetni! A szereseznek az ördöge „fehér”, a mienk „fekete”, a chinaiak a kánikulában a „főrró” kávé, mi pedig a „jeges” kávé szeretjük. Ha ez nem elég, mondhatok még többet is.

Szóval a mit más „Conventben” az elnöklő személy kalap-felvétele jelent, azt itt ebben a „Cohn”-ventben az elnöklő személy kalap-levétele jelenti.

Es az eredmény igazat adott. Mert a fedetlen fejem egyszerre végét szakította a zajnak. Tanulság: „Ha Rómában élsz, tanul meg a római szokásokat.”

. . . Halljátok ezt én kedves oláh, német, tót, szerb, szász, román testvéreim?!

Határozattá lett, hogy a multság jótékonykezélu legyen. Felében az „Imaház”, felében a „Tompa Mihály” . . .

A Zónás Számi tüntetőleg teszi elejébe a két forintját.

„Mire ez?” kérdém tőle

„Az egyik az „Imaház”, a másik a „Csonka Mihály” javára”, feleli önérettel.

„Nem „Csonka”, hanem „Tompa” igazítom helyre.

„Hagyja elnök ur, a ki egyszer beteg, mind egy már annak, hogy „csonkának” vagy „Tompának” mondják-e?”

„Hja ugy! . . . Köszönöm . . .”

Nem kis elkeseredést szült a gyűlés tagjai között az a körülmény, hogy az asztalos ifjuság elhalászta a kertet.

„Ez bosszu az asztalosok részéről!” dörghi a Schwarz Tóbi.

„Figyelmeztetem a szülő urat, hogy egész testületet sértő is alaptalan vádat nem engedhetek meg elhangzani e teremben!”

„De az én vádam alapos”, replikázik a Schwarz Tóbi. Mert a m j jelszavunk a multságnál: „Sohi se halunk meg.” Es ez — tekintettel a nevezett testület koporsó-készletére, — rájuk nézve nem lehet valami nagyon kellemes. (Általános helyeslés.)

„A napirend ki lévén merítve, az ülést bezárom.” (Még általánosabb helyeslés.)

„Tisztelt ház! A legközelebbi összejövetelt folyó hó 19-ére d. u. 4 órára tűzöm ki a „szabadkai erdőbe.”

Tárgy: A vendégek szives fogadtatása és a lehető legjobb kedvben tartása. (Viharos helyeslés.)

Értesítés.

A n. m. földmivélségi m. kir. miniszteriumnak f. év és hó 22845. számú felhívása folytán van szerencsém a megye gazda közönségét tisztetettel kiértesítenem, hogy

1-ször. Miatán zszsikes buza már több ízben megfordult a külkereskedelemben, mely a magyar buza hitelének nagyon ártott, azért nehogy ily esetek többször is előforduljanak, gazdáink felhivatnak: hogy a zszsikes raktárak s általában óvintézkedés tekintetéből — minden raktárgondosan kiséprendő és szellőztetendő s a falak karbolsavas mésszel bemeszelendők. A repedések gyöngye (1—1000) sublimát oldattal bekenendők, a farészekben ennyvel kevert fűrészporral, a falrészekben pedig gipszporral tömendők be.

Ezen óvintézkedés szigorú foganatosítását, annál is inkább ajánlom a t. gazdaközönség figyelmébe, mivel a magas ministerium részéről határozottan kimondatott: hogy ha nagyobb mérvben zszsikes gabona jönne ezentul forgalomba, az illető birtokos gabonájának vasuti szállítása teljesen eltiltatnék nemcsak, de e tilalom esetleg az egész vidékre is kiterjesztnék. Tehát a mulasztó gazda nemcsak magának, de az egész vidéknek nagy kárt tehetne, a miért is a fent idézett miniszteri rendelet pontosan foganatosítandó.

2-ször. A n. m. miniszteriumnak f. é. 28772. számú leirata folytán felhivatnak azon szőlőbirtokosok, kik a szőlőtermésükből nagyobb jövedelmet elérendő, azt esemege szőlő gyanánt ohajtják eladni, hogy ezen szándékukról a n. m. földmivélségi miniszteriumot kiértesíteni sziveskedjenek, a végből, hogy azt a bel- és külföldi vevőknek tudomására hozhassa.

A bejelentésre szükséges bejelentő iverk, az illető miniszteriumtól kérelemre díjmentesen és portamentesen megküldetnek. Azonban bárminemű jelentések elfogadtatnak, csak a megfelelő adatokat foglalja magában.

A bejelentések a földmivélségi m. kir. miniszterium VI.—9. osztályához Budapestre ezimezendők és legkésőbb július 15-ik beküldendők.

P.-Apáti, 1891. június 29.

Vajda Gyula, t. g. e. titkár.

Kereskedelmi tanfolyam nők részére Miskolcon.

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 24383. sz. a. kelt magas rendeletével a miskolci állami polgári leányiskola mellett női kereskedelmi iskola

felállítását rendelte el, megjegyezvén azonban, hogy a helyiségek és fűtésén kívül minden egyéb szükségletet az iskola bevételeiből kell fedezni, és külön állami segítyt nem helyezhet kilitásba.

Ennélfogva ha legalább 10 tanuló jelentkezik, a tanfolyam megnyitható lesz, ebben az esetben a fizetendő tandíj félévenként 25—25 frt. (*A női keresked. iskola tanterve a következő: Első félév (Oktober-Január) 1. Kereskedelmi számtant, heti 4 óra. — 2. Könyvvitel (egyszerű) heti 2 óra. — 3. Kereskedelmi és váltóisme, heti 2 óra. — 4. Irodai munkálatok, heti 2 óra. — 5. Árisme és keresk. földrajz, heti 2 óra — Szépirás heti 1 óra. Második félév. (Február-Május) 1. Keresked. számtant heti 2 óra. — 2. Könyvvitel kettős, heti 4 óra. — 3. Kereskedelmi és váltóisme heti 2 óra. — 4. Irodai munkálatok, heti 2 óra. — 5. Árisme, heti 2 óra. — Szépirás heti 1 óra. — A tanítás d. u. 2—4 órák s egy napon 2—5 órák közt fog tartatni.

A tanfolyamba felvehető minden olyan tanuló, a ki a polgári vagy felsőbb leányiskola 4 osztályát végezte. — Ha valaki ezt nem végezte volna, felvételi vizsgát kell tennie. A felvételi vizsgálatok díja 5 frt.

A tanfolyam bevétele után a kir. tanfelügyelő, vagy helyettese jelenlétében záró vizsgálatot tartanak, melyen a kereskedelmi miniszterium is képviselteti magát. A kik sikerrel végezték a tanfolyamot, elboesátó bizonyítványt kapnak, a melyet a vallás- és közoktatási és a keresked. miniszterek kiküldöttjei, az igazgató és a szaktanárok irnak alá.

Tisztelttel felkérem az igen tisztelt érdeklődő egyéneket, sziveskedjenek f. é. július végeig — távol létemben — Brósz Károly helyettes igazgató urnál bejelenteni, hogy az esetleg felállítandó tanfolyamba résztvenni leányok ohajtjanak-e, hogy az idézett magas rendelet értelmében jelentésemet az illetékes hatóságoknak megtehessem.

Miskolcz. 1891. június 26.

Gálffy Ignác,

közepkereskedelmi s polg. iskolai igazgató.

*) Az intézet hatósága, hol a fél ezt kívánja, havi részletekben való fizetést is engedélyez. — 10 tanulón felül 1—2 tanulónak kedvezményeket helyezünk kilitásba.

Felelős szerkesztő: Dr. Veres Samu.

Kiadó-tulajdonos: Dr. Bernát István.

Nyilt-tér. *)

Nyilatkozat.

Alulírottak kinyilatkoztatjuk, hogy a Bérey Endre és a Rábely Miklós urak között fennforgott becsületbeli ügy a mai napon lovagias uton kiegyenlített.

Rimaszombat, 1891. július hó 9-én.

Huszt Lajos, s. k.

Fráter Sámuel, s. k.

Perecz Samu, s. k.

Wellner Rezső, s. k.

mint Rábely M. ur megbízottai, mint Bérey E. ur megbízottai.

*) E rovat alatt közölttekért felelősséget nem vállal a Szerk.

Magán-hirdetések.

Kereskedő tanulóul

Kern Adolf rimaszombati vas- és fűszerkereskedésében felfogadtatik egy jó családból való 13—14 éves ifju, ki legalább 2—3 gimnásiumi osztályt végzett. Ertekezhetni lehet nevezett bármikor.

Remenyik Ede

divat- és fűszerkereskedésébe Jolsván egy 2—4 gymn. vagy polg. iskolai osztályt végzett, jó erkölcsű ifju tanulóul azonnal elfogadtatik.

Gépszijjak

mindenféle gazdasági- és ipari gépekhez nagy választékban kapható

TRUBINT LUKÁCS

rimaszombati szijgyártó üzletében; ugyanott ócska gépszijjak javítása is elfogadtatik.

Árlejtési hirdetmény.

A debreczeni m. kir. állami mentelep eperjesi, debreczeni, turia-remetei és rimaszombati osztályainál elhelyezett legénység és ménlovak részére 1891. november 1-től 1892. október hó végéig szükséglenő takarmány és egyéb élelmezési cikkek biztosítása tárgyában 1891. augusztus hó 31-én délelőtti 10 órákor írásbeli zárt ajánlatok tárgyalása fog ezen mentelep számvevő irodájában megtartatni.

A szállítási feltételek a nevezett irodában valamint az illető teleposztályoknál megtekinthetők. Az ajánlat szerkesztését illetőleg, a hatóságilag kifüggesztett árlejtési hirdetményekben foglalt mintára, különösen figyelmeztetik

Magy. kir. állami mentelep parancsnoksága Debreczenben.

Hirdetmény.

411. sz. — A néhai Mics Ferenczné hagyatékához tartozó arany- és ezüst neműek, továbbá a Rózsa- és Kmetty-utcai ház és belsőség, valamint a Pokorágyi-utcai kertből álló ingatlanságok f. évi július hó 25-ik napjának d. u. 2 óráján Rimaszombat város árvaszékénél önkéntes árverés útján el fognak adatni, a venni szándékozók bánat pénzel ellátva, leendő megjelenésre ezennel meghivatnak.

Kelt szab. Rimaszombat r. t. város árvaszékének 1891. június 26-án tartott üléséből.

Szabó György, árvaszéki elnök.

Hirdetmény.

A jolsvai takarékpénztár tulajdonát képező: a jolsvai piacon a főtéren, a jolsvai takarékpénztár szomszédságában lévő kereskedésnek használt több szobából álló ház, udvar kerttel, raktárakkal és pinczékkal azonnal bérbeadó, vagy eladó.

Bérleni vagy venni szándékozó a takarékpénztári igazgatóságnál jelentkezzenek.

Az igazgatóság.

Egyetlen kísérlet mindenkít meggyőzhet, hogy a

csakugyan a legkitünőbb szer minden rovar ellen,

minthogy az -- mint semmi más szer -- esodálats erővel és gyorsasággal mindenféle rovarot elpusztít, úgy hogy annak nyoma sem marad! — Legalkalmasabban úgy használhatni, ha a Zacherlin-féle szórótokból hintik szét.

A Zacherlint semmi esetre sem szabad közönséges rovarporral összetéveszteni, mert Zacherlin egy sajátos különlegesség, mely sehol és sohasem kapható másképpen mint

ZACHERL J. névvel ellátott lepecsételt üvegbe

aki tehát ZACHERLINT kér és valami rovarport papirzacsóban vagy dobozban elfogad, az bizonyára mindenkor rá van szedve.

Valódi minőségben kapható:

Rimaszombatban: Stech Kálmán, Tibély S. A., Hamaliár Károly, Liszka József és Dickmann Arminnál.

Jolsván: Czibur Emil és Hoffmann Miksánál.

Nyusiban: Groszberger Miksánál.

Nagy-Róczen: Dedinszky J. gyógyszerésznél.

Tiszolcon: Politzer Miksánál.

Tornallyán: Urszinyi Zsigmondnál. 6—12

Pelsőczön: Pártos Miklósnál.

Putnokon: Fekethe Nándor gyógyszerésznél.

Hirdetmény.

1411. sz.

A rimaszombati kir. trvszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. kincstár végrehajtónak Restár József, Zsuzsanna, Mária, és Pál kkoru képviseletében özv. Restár József-ne végrehajtást szenvedő elleni 23 frt 53 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék (a rimaszécsi kir. járásbíró) területén lévő Urj községben fekvő az uraji 13. sz. tjkben foglalt ingatlanokból Restár József kkoru, Restár Zsuzsanna, Mária és Pál nevére ^{3/45} részben írott kert, ház, udvar, szántóföld, rétből birtokilletőségükre, özv. Restár József-ne szül. Galó Eszter özvegyi jogának épségben leendő fenn tartásával, az árverést 1326 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1891. évi szeptember hó 11-ik napján délelőtt 10 órákor Urj községben a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok bérszámlájának 10%-át vagyis 132 frt 60 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1891. június hó 11-én.

A rimaszombati kir. trvszék mint telekkönyvi hatóság.

Aldorffer, kir. törvényszéki bíró.